

CSALÁDI KÖR

SZÉPIRODALMI HETILAP

SZERKESZTI ÉS KIADJA :

KONCZ ÁKOS

ELŐFIZETÉSI ÁRAK :

Helyben házhoz hordva vagy vidékre
postán küldve :

Egész évre 12 korona.
Fél évre 6 „
Negyed évre. 3 „

—*—
Egyes szám ára 30 fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal :
Debreczen, Kossuth-utca 14. sz.

Kérdések és feleletek.

+ **Kis gazdasszony.** A gyöngyöket kenyér-sütéskor egy már kész kenyérbe kell nyomni, úgy, hogy köröskörül befedje a tészta s azután a kemenczébe tenni. Mikor a kenyér kiszült és kihült, a gyöngyöket kivesszük. Fehérségüket és fényüket teljesen visszanyerik.

— **Karthausi.** A kérdéses idézet így hangzik: »Vannak nők, kiknek látásán a szív önkénytelen megnyílik, kiknek körében boldognak érzed magadat, jobbnak és nemesebbnek; nők, kiket mintegy vigasztalásul teremtett Isten e világ bajai közé, mint egy áldást, hogy boldogítsanak».

— **Nellykének.** A diótortát így készítem: $\frac{1}{2}$ font finomra tört cukrot, 9 tojás sárgáját, egy kis tört fahéjat, egy narancsnak apróra vagdalt héját és $\frac{1}{2}$ font finomra tört diót félóráig keverek egy mély tálban. Ekkor a 9 tojás fehéréből habot verek.

Gyulának. Kérdésére a következőket feleljük: Ne higgye, hogy egy lap szerkesztése valami rettenetesen nehéz dolog. Ha szerkesztőnek jó munkatársai vannak, akkor egy kis ügyességgel és általános tudással boldogulhat. Abban azonban igaza van, hogy a hírlapszerkesztőnek épp úgy, mint a költőnek *születni* kell, mert legtöbb esetben semmiféle nevelés sem teheti jó szerkesztővé az újságíró. Azok száma igen nagy, kik egy *vezércikket* vagy másféle dolgot igen szépen megírnak, de csak kevesen vannak, kik az újságban az oda nem illőt elhagyják és a cikkelyeket igazságosan elbírálják. Még kevesebben vannak azok, kik egy pillantásra képesek megítélni azon irodalmi és politikai anyagot, mely az újságnak kelendőseget biztosít. Szóval egy jó szerkesztőnek fő érdeme nem abban keresendő, a mi lapjában megjelenik, hanem inkább abban, a mit *abban nem enged megjelenni*. Szerencsés és ügyes kezű szerkesztők nem mindig jó írók, de a legtöbb esetben éles értelműek, sokat olvasnak és értik a *változatos* lapszerkesztés titkát. A hírlapírók iskoláját nem tartjuk éppen azért szerencsés ideának.

— **Dalos madárnak.** Őn egy kissé szigorú ítéletet mond Goethe felet, pedig Goethének csak egy hibája volt: személyének tulbecsülése. De csodálkozhatik-e ezen, ha elgondolja, hogy *Bettina* egyik hozzáintézett levelében így sóhajt fel: »Melyik próféta tagadja, hogy te Isten vagy». De ne bíráljuk a költők életét szigorúan. Lássá, ott van Dávid, a költőkirály. Sokat botlott életében és *zsoltaírait* mégis imádkozzuk.

— **Emérnek.** Ki egy jó napot kíván magának szerezni, az menjen a fodrászhoz, ki egy jó hetet, az ölessen dísznót, a ki egy jó hónapot, az menjen fürdőbe, a ki egy jó évet, az vegyen magának feleséget — mondja az olasz közmondás. A latin pedig azt mondja, hogy a ki nem tud imádkozni, az menjen a zajgó tengerre, míg egy német humorista annak, a ki nem tud kacagni azt ajánlja, hogy vegyen be egy kis opiumot s rá egy pohár ecetet, s akkor halálra neveti magát. A ki nem tud elaludni, olvasson egy nyelvértekezést s úgy elalszik, mintha csak kloroformot

csepegtetnének orrára. Ezek előrebocsátása után bevalljuk, hogy egy egész könyvtárt felkutattunk, csak hogy baján segíthessünk. Orvosságot azonban a tudósok munkáiban nem találtunk és éppen azért csak azt ajánlhatjuk önnek, hogy jöjjön be *Debreczenbe* s talál itt annyi szép, művelt leányt, hogy ha tiz szive van is, mind a tiz lánggal fog élni.

— **Vitakozók.** Az embereknek nagyon nehéz dolog tetszeni. Erről a kérdéstről legközelebb hozunk egy hosszabb cikkelyt. Egyébiránt talán hallotta ön azt a bizonyos mesét a *molnárról és fiáról*, mely így hangzik: A molnár fiával és egy számmal utra indult. Előbb ő ült a számmára, akkor az emberek azt mondták, hogy szivtelen, mert a fiát gyalogolni engedi; a molnár leszállt és felültette fiát, ekkor meg a szembejövők a fiút ócsárolták, hogy öreg apját gyalog engedi menni; ekkor felültek mindketten a számmára, de most szidták mindkettőjüket, lelketlen állatkinzónak nevezve őket; ekkor az elkeseredett molnár felkapta a számarát a vállára és úgy vitte. Ekkor végül mindenki bolondnak tartotta. Ebből a kis meséből méltóztassék levonni a következőket.

— **Előadásnak.** Mások tudományával értelmünk gazdagodik, de bölcsesé csak saját tapasztalásunk tehet.

— **Kis menyecskének.** Jól teszi Nagyságos Asszony, ha estéinkint vitatkozik az urával. Szép és okos leveléből azt olvassuk, hogy helyén van úgy az *esze*, mint a *szíve*. Okos, művelt férfi szívesen társalog és vált eszmecserét feleségével, s az ügyes, tanulni vágyó asszony sok tudást szerezhethet ily révén. Szinte szeretnénk volna hallani a *nőkről* tartott eszmecseréjüket, melynek rövid kivonatát velünk is közölni szíveskedett. A *nőkről* egyébiránt éveken át lehetne vitázni, mert millió és millió betűt irtak le róluk és felőlük tudósok és poéták egyiránt. Egyik dicsérte őket, a másik udvariatlanul nyilatkozott felőlük. Egy-két nevesebb nyilatkozatot ideiktatunk: *Sand Georges* azt mondja: »Az asszonyok ördögök, kik a pokolba visznek bennünket a paradicsom kapuján». — *Bernáth Gáspár*, a jeles humorista még tovább megy: »A nő paradicsoma a szemnek, pokla a szívnek és purgatóriuma a zsebnek». *Tóth Endre*, a költő így versel: »Az asszony az édennek angyala, mely azelőtt kigyó volt». — *Szász Károly* így szól: »Egy asszony szívének angyal s ördög egyiránt lehet». Olvashatunk ellenben udvarias nyilatkozatokat is, melyekben elől jár a *nemzetek apostola*: A férfi dicsősége a nő; *Balzac*: A nő a természet remekműve; A világ szebbik fele — mondja *Rousseau*. — *Ressegnier* szerint: »A leggyöngébb és legerősebb lény a földön a nő». *Hugó Viktor* így dalol:

A nők azért vannak,
Hogy mindenre fényt hintsenek;
A mi csak fényes szép van itten,
Lelkünknek ad színt, illatot.
Virágot nem teremt az Isten,
Ha csak asszonyt nem alkotott.

Vége Larcher azt mondja, hogy a nőt Isten (pour la bonne bolche) *csemegének* teremtette.

Báli toilettek

tisztítása

kifogástalanul

Hrabéczy Antal

kelmefestő és vegytisztító intézetében eszközöltetik

Debreczen, Széchenyi-uteza 42.

CSALÁDI KÖR

SZÉPIRODALMI HETILAP

Szerkeszti és kiadja:

KONCZ ÁKOS.

Munkatársak: Bakonyi Samu dr., Balogh Imre, Bartha Béla dr., Benedek János dr., Bársony István, Csibye Lajos, Csulak Lajos, Dicsőfi József, Dóczy József, Drumár János, Ferenczy Gyula dr., Fluck Jolán, Gulyás István dr., Hajdu József, Hegyi Jenő, Ilyés Bálint, Jablonczay Kálmán, Járossy Lajos, Karen, Kardos Albert dr., Komlóssy Miklós, Koncz Ákosné, Könyves Tóth Kálmán, Krudy Gyula, Kun Béla, Lovassy Andor, Lovász János, Pallaghy Gyula, Rákosi Viktor (Sipulus), Szávay Gyula, Szamaházy István, Tömörkény István, Tüdös János dr., Vargha Gyula dr., Vattay Géza, Vértessy Gyula, Vertesi Arnold, Zoltai Lajos.

Házi rendtartás.

TAKARÉKOS háztartás a családi boldogság alapja, hasonló a rejtett gyökerekhez, melyek a terebélyes, büszkén magasra nyuló fát táplálják s föntartják.

De takarékos háztartás rend nélkül nem is gondolható s ez egyedül az idő bölcs beosztásának eredménye. Nem elegendő, hogy a házi munkás a dolgok alapos ismeretével bírjon, de tudnia kell azokat időszerint beosztani s azon erőt, mely rendelkezésére áll, helyesen fölhasználni.

Gyakran hallani, hogy a cselédek rendetlensége és rozszasága majdnem lehetlenné teszi a rend föntartását; ezen mentségül felhozott panasz egészen alaptalan, cselédek nem a rendnek tényezői, csak fentartásának eszközei; bölcs, az emberiség jogait nem sértő törvények — legyen ez nagy bírodalmaknál, vagy a háztartás szűk körében — könnyítik a kormányzást, mert engedelmessé teszik az embereket úgy, miként az esztelen zsarnokság s kegyetlenség az ellenszél szellemét fölébreszti.

A rend a háztartás lelke, s hol a háziasszony annak hü képviselője, hol a mai teendőt nem halasztják holnapra, hol mindennek s főleg a kulcsoknak saját bizonyos helye van s nem vesztegetik hasztalan kereséssel az időt s mindenki ismeri teljesítendő kötelességét: ott nincs rendetlen, engedetlen cseléd.

Örömet időzünk oly házban, hol ama rend uralkodik, mely az idő helyes beosztásának eredménye; az ilyen háztartást csend és tisztaság jellemzi, ott nem hallani fülsértő czivódást és hasztalan zajt, mindegyik számára ki van jelölve az út, melyen haladnia kell, a cselédek tudják,

hogy urnőjük vizsga szemei előtt el nem titkolható semmi hanyagság, semmi rendetlenség, de tudják azt is, hogy jó akaratjuk elismertetik s ok nélkül nem dorgáltatnak. A példa s a viszonyok, melyek közt az ember él, nagy hatást gyakorolnak kedélyére; a morális erő — egyes eseteket kivéve — többnyire meggyőzi a durva anyagi hatalmat; a háziasszony ne legyen igazságtalan s kegyetlen cselédei iránt; a szolgaság sorsa már magában elég nehéz, ne tegyük még súlyosabbá szükségtelen zsarnokság által, ne követeljünk alattvalóinktól többet kötelességük teljesítésénél, hanem ezt szigorúan, úgy, mint mi is szigorúan teljesítjük a magunkéit; az egyszer kiadott parancs pedig megmásíthatlan törvény legyen.

Sokan azt tartják, hogy a kétszeri átöltözködés haszontalan idővesztegetés, mert a rendes, szorgalmas háziasszony reggel, a mint fölkel, azonnal megfésülködik s felöltözik egészen; ezen nézet véleményem szerint fonák, a háztartás, s ha anya, a gyermekek igénybe veszik idejét; utána kell néznie a cselédeknek, konyhába, éléskamrába, padláson, pinczébe, s falun az istállóba és a kertbe is kell járnia, mert reggel intézi el az egész nap teendőit, s így tán czélszerűbb már ruhakiméleti tekintetből is, ha reggel pongyolába öltözik, tiszta és csinos lehet a legegyszerűbb pongyola is; s ha elvégezte dolgait, mi rendesen 9 óra tájban történhetik, öltözködjék s fésülködjék; sőt szükséges, hogy némi gondot fordítson öltözködésére; rendes izléssel összeállított tiszta öltözet emeli a szépség bájait, s türethetővé teszi a rutságot; gondos gazdasszony, szerető nő és

anya nem tölthet órákat pipereasztala előtt, de épen az idő böles beosztása által képes lesz a szükséges gondot s figyelmet öltözködésére fordíthatni, a nélkül, hogy legcsekélyebb házi teendőjét elmulasztja, vagy csak elhalasztja; s mint mindenben, úgy a tisztaságban s rendes, izletes öltözködésben jó példát lássanak benne gyermekei.

De ha a rend és tisztaság oly lényeges része házi boldogságunk alapjának, hogy tegyük ezt egészen sajátunkká?

E kérdésre nem oly nehéz helyes feleletet találnunk, mint gondolnók. Nemcsak ezen két de minden erényt tehetünk sajátunkká szabályos folytonos gyakorlás által.

De vannak erények, melyeket, ha nem iktattak be a gyermek gyöngéd, fogékony lelkébe, a felserdült ifju, vagy leány fölötte nehezen, a kifejlett ember pedig soha sem teheti sajátjává.

Ezek közé tartozik a rendszeretet, a takarékoság és gazdálkodás, a női erénykoszoru e három szép virága; s minthogy a rendszeretet és takarékoság azon tulajdonok közé tartoznak, melyeket minden férj joggal követelhet nejétől, s melyeket, legyen ő bár rendszerető, bár rendetlen, mindig becsülni tud, minden anya legkömolyabb, legszentebb kötelessége: azoknak magvát első gyermekiségében leánya kebelébe hinteni, s gyöngéd csiráit gonddal ápolni, s folytonos gyakorlás által kifejleszteni és megszilárdítani.

Ezen erények hiányát nem pótolhatja sem szépség, sem gazdagság, sem szellemi felsőbbség, s a ki becsét el nem ismeri, az fonák, elferdített nevelés által előidézett fogalmakkal bir a nő hivatásáról, melynek teljesítésében a nő egyedül lelheti föl boldogságát; s ha mindazon előnyöket meggondoljuk, melyek ezen erényekből erednek, bizonyára minden nő örömet fogja gyakorolni: rend, tisztaság és takarékoság, mint meg annyi talizmán tekinthető, melynek áldásos büvereje állandóan körünkbe varázsolja a megelégedettséget és a boldogságot.

Rajzok a szabadságharcz idejéből.

— Olyan önéletirat féle. —

Irta: **Balogh Imre**, ny. kir. táblai bíró.

(Folytatás)

Bevallom, hogy azon mindenféle lövegek záporában, a mibe schraptul gránát, kartács, sima golyók egymást érték s a kit találtak, azt leseperték, elfogott a haláltóli félelem, s futni kezdtem, de a mikor azt láttam, hogy egy előttem haladó dobosnak a hátára vetett dobót, hogy sodorta le egy ágyu, ebből meggyőződtem, hogy a sietség mit sem használ, felébredt bennem a kálvinista praedesztináció, s attól fogva meglassítottam lépteimet, s teljes rezignációval haladtam, a mint elgondoltam a biztos halál felé.

A cél, a hova mindenki törekedni látszott, a Maros szélén kikötött nagy komp-hidas volt. Ide igyekeztem én is és valósággal el is jutottam. Nem tekintve, hogy a hidason két nagy sugár ágyu, két municziós kocsin kívül már annyi ember volt, hogy a hidason a rajta lévő tehertől térdig ért a víz. Ösztönszerűen én is bele mentem. De a hidas nem mozdult. A várbeliek, a kik mindezen helyzetünket jól látták s felismerték a veszedelmet, a mibe a hidasra menekültek jutottak, míg egyfelől kihallatszott örömrivalgással fogadták a felmentő csapatot s a várba már bejutott élelmiszereket, nem mulasztották el a menekülőket veszedelmes utjokon tüzes gránátjukkal s egyéb üdvövéseikkel kísélni.

Mindezeket a hidas karfájára támaszkodva teljes rezignációval szemlélém és a mint lelkem sugallatából az idáig eléri megszabadulásért szememet az ég felé emeltem, láttam a mint egy a lőporos kocsi felgyújtására szánt gránát épen a hidas felett elég jó magasan füstölt és forogni kezdett s csakhamar szétpukkant.

Egy pillanat alatt, nem törődve a fagyos hideg vízzel, meg sem gondolva, hogy uszni sem tudok és csak a legközelebbi fejem felett függő nagy veszedelemtől menekülni óhajtva, a hidasról a Marosba ugrottam és a hónaljig érő fagyos vízben előre megindultam.

Meddig mehettem, mennyire távolodtam el a hidasról, erről számot adni nem tudok. Az a rohamos kedélyhullámzás, mely nállam, elébb a nem remélt megszabadulás feletti örömtől, majd a teljes megsemmisítéssel fenyegető égő gránát szemlélése okozta halálos kétségbeesésből állott elő, olyan lelkiállapotot idézett elő nállam, a mit legjobban lehetne egy olyan hallucinációhoz hasonlítani, a mikor a lélek és a testi szervek közti kontaktus felbomlik, s az egyik jobbra, a másik balra egymástól függetlenül működik.

Tulajdonképeni öntudathoz akkor jutottam, midőn előttem egy csolnakot pillantottam meg s midőn karjaimat felé kitértam, láttam hogy egy evező lapátot nyujtanak felém. Ezt megragadtam s erős karjuk segítségével a csolnakba jutottam, a mely már annyira volt terhelve, hogy alig egy tenyérynnyi állott kint szárazon a vízből.

Azok közül kik a csolnakban voltak, most már senkit sem tudok megnevezni, csak arra emlékszem, hogy a parton, hol kikötöttünk ott ült Máriássy őrnagy s onnan nézte a mi vergődésünket. Eszembe jutott a 3-ik pun háboruból Marius Carthagó romjain! Hogy hogy meg nem fagytam s halálra nem

betegedtem ezen decemberi fürdés után, annak csak a jó Isten a megmondhatója! Kezdtém bizni testi erőmben.

A Maros partjáról emlékeztem egyenesen a Király kávéházba viszen, hol este a jó fűtött helyiségben helyre melegedve, csakhamar felül kerekedett a fiatal vér játsziséga, az igazi humor. Szegény Sáfár János barátom volt a tréfálkozás célpontja és pedig azon a czimen, hogy a szatmári kulcsi puskákat ott hagyta s a mint ráfogtuk, szégyentébe szökött meg tőlük.

A várbeliek nem soká hagytak bennünket élcelni, mert a mint az öröm lakomának vége volt, vagy talán csak a tósztoknál járhattak, olyan salvet bocsátottak a városra 160 fontos bombákkal, gyújtó gránátokkal s ha sikerült valahol tüzet csinálni, az oltság körül fáradozókra szórt kartács záporral, azt gondoltuk, hogy itt a végétélet napja.

Ebből a nagyszerű koncertből a Királykávéházba lévőeknek ugyancsak kijutott.

Azt nem is említem, hogy a szemben lévő fehérkereszt fogadónak templom felőli része egy óriási bomba által szakítva, az iszonyu robbanás következtében egész magasságában leomlott, csak azt beszéltem el, hogy ezen a várbeliektől nagyon ismert gyűlőhely, a Király kávéház, ugyszintén mi, a kik oda beszorultunk, micsoda katasztrófaon mentünk keresztül azon estén.

A mint ott a napi élményeket egymás után eltesttáljuk egymásnak, (itt nyertem értesülést a cseh tüzerek árulásáról) egyezzerre csak irtóztató dörrenés reszketteti meg a levegőt s egy pillanat alatt koromsötét lett, a kávéház minden lámpái, gyertyái kialudtak. Hogy mi történhetett senki sem tudta egész addig, míg a pinczerek v lahonna a mellékhelyiségekből világot nem hoztak s az ottani helyzetet meg nem világították.

Az volt a legérdekesebb, hogy a világosságra mindnyájan az asztalok alól kerültünk elő, a hova az iszonyu robbanástól elkábulva ösztönszerűleg lehuzódtunk. Lett erre óriási kacaj, minek megszűntével az lett a feladatunk, hogy a mennyire az irtóztató füst és porban magunkat tájékozni birtuk a robbanás okát megállapítsuk.

Ez nem volt nehéz. Mihelyt az újból felgyújtott lámpák világánál szemügyre vehettük a helyzetet, elsőben is az tűnt fel, hogy a kávé s tej melegítésére szolgáló nagy nyitott tüzhely, tiszta törmelékekkel volt tele. A tüzhely előtti hosszú asztalon a töméntelen pohár, findzsák, kanalak izzé porrá törve szanaszét hevertek. Ez okozta hát azt a csodálatos zenét, ami a dörrenést követte.

Igy azután megállapítottuk, hogy a várból a városra lőtt valamelyik bomba ott valahol mi körülöttünk szétszakadván, a Király kávéház épületének azon kéményét döntötte be, a mely az italok melegítésére szánt nyitott tüzhely fölött állott. Az erős légnyomás perditette tánczra a temérdek poharat, csészét, kanalat s ez oltotta ki a kávéház minden világosságát. Ez volt az első felvonás.

Alig, hogy ebből kiocsodtunk, következett egy másik földrengető robbanás, utánna egy csörrenés, majd végül egy sivitás, mint egy éji bagoly suhogott volna el a fejünk felett, befejezte ezt a rémes hangzűrűzavart egy óriási koppanás, a mi a kávéház helyiségnek egyik falánál hallatszott.

Ennek az újabb meglepetésnek az volt a magyarázata, hogy azon sikátoron, a melyre a kávéház egyik ablaka nyílt, — a mely utca a vár irányában szolgált, — egy bomba szélyel szakadván, egyik szilánkjá az ablakon át a kávéházon keresztül fejünk felett az átellenes falba csapódott.

Ugy látszik a várban nagyon jól ismerték gyűlőhelyünket, azért kerestek föl bennünket üdv-lövéseikkel olyan bátran.

Későbbben midőn megcsendesedtek s a kávéházból oszlani kezdtünk, valamelyik közülünk közel az utcán egy teljes épségben levő gránátot talált a melyet kilőttek ugyan, de nem gyulladt be s így minden kártétel nélkül pottyant az utca kövezetére. Visszavittük a kávéházba s ott vettük szemügyre.

Igy lettem én az uj-aradi vérkereszttség után verespántlikássá, amennyiben, hogy barátaim közt s velük lehessek, egész karácsonyig teljesítettem szolgálatomat.

Ezen pár heti időzésből semmi valami nevezetes esemény nem maradt fel emlékezetemben azontul, hogy lakásom utca sarkán Santi nevű czukrásznál S. F. barátom társaságában volt és hogy a házigazdánk mint igen jó patriata, kimeríthetlen volt irányunkban a szivességbe. — Igy telt el ez az idő, míg azután bajtársaimtól elbucszva karácsonyra visszakerültem Szalontára.

(Folyt köv.)

A számkivetett király.

Szerbia volt királya a héten meghalt, hazájától távol, idegenben, ugyszólván idegenek közt. Halálos ágyán várta fiát... feleségét, de azok nem siettek az utolsó találkozásra...

Negyvenhét éves korában halt meg Milán. Élte delén törte ketté az enyészet szelleme, mely nem kimél se koronát, se koldusbotot... Távol hazájától, távol nemzetének szívéből, egy-két rokonlélek könyezése közt lép át a tulvilág mesgyéjére s a nemrég még daliás fejedelem ugy néz ki, mint *Daudet* számüzött királya, ki kincsei, koronája omladékán nem talált lelket-nyugtató vigasztalást.

Sok, végtelen sok keserűség és csalódás érte Milánt életében... Ezek aztán megtépték magasratörő lelkének szárnyait... Bár tehetséges uralkodó volt, de a határozatlanság sok üdvös dolog keresztülvitelében akadályozta meg... Házassága szerencsétlen, családi élete boidogtalan volt s most az utóbbi időkben betegeskedése is növelte kedvetlenségét...

Az ember — ugy mondják az orvosdoktorok — utolsó perceiben világosabban lát. Az örökkévalóság küszöbén belátja hibáit, tévedéseit, sajnálja azok megtörténtét, meg tud bo-

csátani és bocsánatot vár azoktól, kiket megbántott. A volt szerb király is epedett halálos ágyán azon *szereket* után, melyet míg korona volt fején, eldobott magától... Homályosuló szemei előtt megjelent az egykor csodaszép *Natália*, a ki életére végzetes befolyással volt... Szerette volna még egyszer látni azt a nagyra-vágyó, büszke asszonyt, ki nem *tudott*, mert nem *akart* neki megbocsátani... Majd egyetlen gyermekének, Sándornak nevét vette ajkaira s e szavakkal: »Fiam, édes, kedves, drága fiam — lelkét kilehelte...»

... És mi látva e véget, mely kegyetlen befejezése egy volt király életének, elgondoljuk, hogy mennyivel boldogabb halála van annak, kinek hűlő szive mellett őszinte lelkek imádkoznak...

... Milán családi életét az általa megindított bolgár háboru zavarta meg... Neje, az orosz születésű Natália nem volt férjével egy nézetten és cselszövényeivel Oroszországnak kedvezett.

A viszály nem maradhatott a konakon belül és *Milán* elvált nejétől, majd miután alkotmányt adott nemzetének, lemondott trónjáról, megunva a fondorlatokat s a kormányzás gondjait. Később kilépett a szerb állampolgári kötelekből s *Takova* gróf nevet véve föl, jobbára Párisban tartózkodott.

Hat évvel ezelőtt visszatért Szerbiába s átvette a szerb hadsereg főparancsnoki tisztét, de midőn fia akarata és tanácsa ellenére nőül vette a szerb mérnök özvegyét, ismét odahagyta Szerbiát és Bécsbe költözött. Ott érte őt végzete, a sokat hányatott fejedelem idegenben halt el, távol azoktól, kiknek körében két évtizeddel ezelőtt örömtől kigyult arczczal álmodott Szerbiának és családjának fényes jövőjéről...

Szerbia sokat köszönhet *Milánnak*; királysággá tette Szerbiát s bár az általa indított háboruk nem voltak dicsőségesek, a szerencse kedvezéséből ezek még is növelték Szerbia területét. Népe egy időben rajongott tetterős fejedelméért, de midőn *Natália* elkezdte cselszövést, népe nagyrésze elfordult tőle s a büszke orosz nő pártjára szegődött

Milán nekünk magyaroknak igaz barátunk volt. Szívesen időzött magyar földön, magyar urak között, hová rokoní összeköttetések is csatolták. Sokkal okosabb és számítóbb politikus volt, hogysen be ne látta volna, hogy Szerbiának nagy érdeke ápolni a szerb-magyar barátságot. Világos, tanult fő volt, ki ha szerencsésebben házasodik, kiszámíthatlan szolgálásokat tehetett volna hazájának.

Igy azonban férfikora delén otthagyta trónját, letette koronáját, kiszakította magát családjá köréből és uri passzióinak élt. Szerbia egy millió frankot fizetett az exkirálynak, a mely összeg azonban nem fedezte Milán kiadásait. Szerbia azonban mindig kiségitette volt királyát a pénz-zavarból, sokszor nagy áldozatokat hozva a gavallér ember költségeinek.

Milán a krusedoli kolostorban fogja álmát aludni. Ugy kívánta, hogy oda temessék. Nem akarta meghalt szívét Szerbiának adni, mely őt életében számüzte szeretetéből. Kívánságát teljesítik s Szerbia első királya abban a magyar földben fog nyugodni, mely neki letett koronája után annyi színes örömrózsát termett.

Nyugodjék békével!

(—cz)

Hangulatok.

I.

*Madárdalos szép kikeletkor
A szívünk, lelkünk felvidul,
Csokrot kötünk a pázsitos rét
Kedves, picziny virágibul.*

*A réten én is elbolyongtam,
Virágot is szedtem sokat,
Egy bokrétába összekötve,
Magának szántam azokat.*

*Fogadja el jó szívvel tőlem,
... Ha meg nem sértem ... hogyha kell...
Vidám lánykák majálisára,
— Ha szebbet nem kap, — tűzze fel.*

*S ha ott a tánczban tán lehullna,
Elveszne, — nem nagy valami...
— Hisz' az a sorsa a virágnak:
Virítani ... elhullani ...*

II.

*Hervadás, hervadás,
Az van minden fele...
Ne könnyezzünk érte,
Ne törődjünk vele.*

*Add ide a kezed,
A kezembe szépen,
— Megleljük a tavaszt,
Az egymás szemében.*

Szilágyi Imre.

A váratlan megoldás

Novella. Irta: Mrs. Newman.

Fordította: Fluck Jolán.

(Folytatás.)

— Mit jelenthetett ez a kacagás? Miért oly különös a tekintete? — töprengedett Gladys s valami csodálatos érzés vett rajta erőt, félni kezdett, borzasztó gondolata támadt, most már tisztán emlékezett az ismerős hangra, dr. Hartlandé volt az, ki a falu közelében elmegyógyintézetet tartott. Némiképp leközdve felindulását nyugodt természetes hangon iparkodott megszólalni.

— Egyik üldözőjének hangját úgy rémlik ismerem, — mondá erősen a szökevény szemébe nézve. — Alkalmassint Hartland orvosé volt az, a ki itt a szomszédban betegeket ápol. Talán kegyed is ismeri őt?

— Betegeket, mondja inkább örülteket. — A nő kissé elhallgatott azután suttogva folytatá. — Ugy-e azt gondolja, hogy én is örültt vagyok s a gyógyintézetből szököm?

Gladys ijedten hátrált, észrevette, hogy gondolatát kitalálták.

— Ugy gondolom, hogy lehetséges, — hebegte elsápadva.

— Ne ijedjen meg kisasszony, én csak olyan egészséges vagyok, mint kegyed. Nem is volt soha semmi bajom, — mondá és elhallgatott, mintha még mindig habozna vajjon beszéljen-e. — Nos mégis megbízom önben, olyan jó, őszinte arcza van és látom, hogy szívesen segítene rajtam. Engem rossz emberek bncsukattak ide az elmegyógyintézetbe és most onnan szököm. Csupán így menekülhetek különben örökös fogságban tölthetném életem.

— De Hartland doktor jó ember, ismerem őt és megvagyok győződve a felől, hogy soha sem tenne olyat a mi...

— Nem, bizonyára nem, ő ellene nincs is semmi kifogásom, válaszolá hirtelen az asszony. — A többi volt a gonosz, kivált az, a ki írást adott rólam.

— De asszonyom, nem értem önt, miféle okuk lett volna nekik reá?

— Ah, nem első eset, hogy egészséges embert örültnek mondanak. Nem hallott egy szegény uri nőről, a kít nem régiben mint örültet hurczoltak ide?

— Csakugyan hallottam valami ilyest, — válaszolá Gladys — s úgy rémlik mintha valami örökséget emlegettek volna. De hát Hartland doktor nem olyan ember...

— Ismétlem, hogy ebben a dologban nem ő a bűnös, hanem mások, elhittették vele, hogy örültt vagyok, mert... mert... nem is tudom, hogy elmondjam-e azt a borzasztó történetet! Igazán nem csoda, hogy örültnek tartott, s nem hitte el a mit beszéltem, mert ellenségeim rám fogták, hogy éppen ez a rögzésmém.

— Borzasztó történetet emleget, talán szemtanuja volt valaminek? — kérdé kíváncsian Gladys.

— Igen, — az asszony ismét figyelve hallgatódzott, azután gyorsan, alig véve lélegzetet folytatá:

— Igen, láttam, szemtanuja voltam annak az iszonyu jelenetnek, amit soha életemben sem fogok elfelejteni. Oh az a szegény öreg ur, semmi rosszat sem sejtve ült az asztalnál, akkor is épen ilyen szép nyári éj volt, mint most, én kimentem a kertbe, hogy

egy kis friss levegőt szivjak és séta közben bepillantottam a nyitott ablakon, ah még most is remeg mindenem, ha reá gondolok. A társaság vigan poharazgatott, az öreget leitatták, és ekkor... óh jaj, nem vagyok képes tolytatni!

— Talán megölték őt? — kérdé izgatottan Gladys s tágra nyílt szemeit a beszélőre meresztette.

— Igen, láttam, oh rettenetes éjszaka! A nagy rémülettől ideg görcsöket kaptam s hangosan jajgatva beszéltem el mindenkinek a történeteket. És ekkor ők, hogy megmeneküljenek tőlem s magukról a gyanút elhárítsák örültnek nyilvánítottak s ezt az orvostól írásban is vették.

— Oh a gonoszok! — szólt Gladys megbor-zadva, — szegény asszony, mennyit szenvedhetett.

— Most már láthatja, hogy miért iparkodtam szabadulni tőlük és ha elfognának, többé nem menekülhetnék meg.

— De nem fogják ám el, hanem itt marad nálunk, míg barátai segítségére nem jönnek.

— Oh nem, az lehetetlen édes kisasszony, ők itt bizonyára rám találnának...

— De nagyon jól elrejténém. A szomszédok közt pedig vannak jó barátaim akik

— Köszönöm, nem lehet, nekem mennem kell s addig nem nyugszom, míg be nem bizonyítom egészséges voltomat. Bár eljuthatnék Londonba s felkereshetném nővéretem... De pszt, úgy hallom, hogy már vissza jönnek.

— Még nem, az állomás oda, vissza majdnem egy óra, pedig bizonyára ott fogják keresni. Mit tegyünk. Van ugyan egy mellék útja is, de az nagyon hosszú és könnyen eltévedhetne rajta.

— Ne féltsen kedves kisasszony én nem egyhamar tévedek el. De vajjon gondolkozzék egy kicsit, nem lenne rövidebb útja is?

— Bizony van, most jut csak eszembe, ejnye no, hogy is feledkezhettem el róla! — kiáltá Gladys ujongva. — Még pedig sokkal rövidebb, a temetőn és a földeken keresztül, igen nagy utat megtakarít.

— Kérem mutassa meg nekem azt az utat! — könyörgött az asszony, — de hát ha ők is ismerik, — tette hozzá aggódva és ott lesznek rám.

— Biz az nem lehetetlen.

— Nos tehát a véletlenre bizom magamat. Futni fogok tejjes erőmből. Hiszen lenne a szabadulásnak még egy biztos módja is, de...

— Mi az a de?

— Oh nem, azt meg sem merem mondani. — válaszolt az asszony habozva.

— Csak szóljon bátran, én mindent a legszive-sebben megteszek s örülök, ha segíthetek magán, szegény teremtés; de siessen, egy percznyi vesztegetni való ideje sincs.

Az asszony egy-két perczig habozott, végre megszólalt.

— Ha nem veszi rossz néven s egyáltalában, ha teljesítheti kérésemet, egy végtelen nagy szíveséget tehetne nekem. Alakunk igen hasonló, kérem vegye fel köpenyemet és kalapomat s álljon úgy, hogy az utról megláthassák, ez félre vezetné üldözőimet és én addig szépen megmenekedhetnék. Oh, kérem, könyörögök, szánjon meg engem, szegény nyomorult terem-tést, különben az egész nem is olyan nagy áldozat, csupán le és fel sétálgat tulajdon kertjében.

(Folyt. köv.)

A hegedü.

Irta: Ibrányi Miklós.

Ott a falon lóg egy vén hegedü. A szellő a kinyitott ablakon besuhan, a hegedü hurjait megszekteti s mint az Eol hárfája szól:

— Hiába várom a feltámadást, gazdám többé nem önt lelket belém s ez az izenet, mit te hozál tőle csöndes szellő, csak a régi jó időre emlékeztet, a mi nem jó vissza többé soha, soha... Mikor temették, kivittek engem is s úgy fájt, hogy a többivel nem sirhatok, mikor a gyászindulót zokogták a többi társaim. Kisérője voltam én is utolsó utjában, de míg ő reá fagyos göröngyöt húztak a kapások, engem visszahoztak. Nem tettek a sirba pihenni vele. Nem sirathattam el, nem maradhattam vele, azt hitték, a száraz fának lelke nincs, pedig az emberek rosszabbak egymáshoz, mint egy vén muzsikus hegedüje gazdájához. Az embereket a sors szeszélye változóvá, önzökké teszi... Én mindég hü voltam gazdámhoz, együtt sirtam és vigadtam vele. Sohasem csaltuk meg egymást. Megértettem úgy, hogy annak szive dobbanása szerint a halál és az üdvösség angyala ott lebegett a hol ő úgy kívánta. Nem értitek?? Egy nagy ur nevelt fel engem és gazdám is. Akkor mi még hárman voltunk. Szép asszonyok nótáját játszottuk akkor. — Sohasem szólottam olyan szivhez szólón, mint akkor, a midőn azt a szép szőke fejet odaborította ehhez a száraz fához az az isteni asszony s kezében tartva a pezsgős poharat, mámorosan oda kiáltá a vele mulatóknak:

— Éljen a dal, a szerelem!!

Éreztem, mint reszket a gazdám keze a boldogságtól s könnyet csalt ki hurom hangja a szép szemekből. Egy mámor volt az akkori élet és a mámor véget ér... A csóknak szeretkezésnek egy nálunk is nagyobb ur véget veteit. Magunk maradtunk gazdám-mal, a társunk elhagyott. És koporsójánál ki képviselte a fájdalmat? Barátai talán, kikre vagyont elparazolta, vagy a szép asszonyok??... Senki más, mint gazdám és a hegedüje.

Jött más idő. — Dörögtek az ágyuk, kivetette salakját a forrongó föld, harci dalt hallott bölcsőjénél a gyermek s a vén, hatvan éves ember csatasikra vágyott. Esténkint midőn ellenség, jó barát pihenni tér, a tábor tüzénél egynehány jó bajtárs összegyűlt. Egy hiányzott közülök, veszélyes sebbel a kórházba fekszik s az a levél, mit az atillába rejt a jó barát, egy utolsó üzenet a kis leánynak, kitől mint deli ifju vált el.

— Károly — szól a társa után busuló barát, — huzd rá szép csendesesen, hurod hangja az egekig érjen, azt hogy »Kitették a holttestet az udvarra.«

És zokogott a hegedü, sirtak a fiuk. Körülöttünk sereglött lassan az egész tábor, lassu morajként hallatszott utánna: »Rég veri már a magyart a teremtő.« Egy új idő jött. Elhalt a magyar dal. Idegenek lettünk

a magas palotákba s csak a népnek szive maradt még a régi s ott a falusi kis csárdákba vigasztaltuk a tűzhelyükhöz hazatért honvédeket.

A szegénység, a nyomor körülvevett bennünket, de mesterré képezte ki gazdám s a kit hazájában a nagy urak elfelejteni kezdetek, az idegenek megértették, a külföld nekünk kenyeret adott s a száraz fa hurjainak hangját csodálattal hallgatták az aranytól csillogó termekben az emberek. A jólét napja a dicsőség fénye tündöklött felénk. De mit ért a gazdagság. Valami fájt, valami hiányzott boldogságunkból; az elhagyott haza. Csak vissza, vissza. Ott a Tisza mellett lesz hely számunkra, a nap melegebben süt ott, a virágok szebbek arra, csak vissza még egyszer, hát ha megértenek most már az emberek.

Haza siettünk, valami vágy, valami sejtelem hajtott bennünket haza; gazdám jó hitestársa, szép leánya volt. A dicsőséget, a kincset otthonunkért odahagytuk s régi kis házukba a mint beléptünk, ott találtuk az elhagyott helyen a viasz gyertyák fényétől megvilágított szobába a leánykát mirtus koszorúval fején, kit ritve holtan.

Ez nagy csapás volt, félévig hallgatott a dal — gazdám keze nem játszott a hurokon. Még egyszer, ez az utolsó óra volt, mikor kezébe vett, megszólaltatott fájón, keservesen. Kedvencz dalait játszotta, azokat, a melyeket régi jó barátjával együtt szerzett régen, nagyon régen. Éreztem keze reszketésén, ez utolsó nótája lesz... Egy hur lepattant a hegedüről; a nyiretyü kiesett kezéből... magam maradtam, ő is elhagyott...

A hegedü elnémult a szellő tovaszált. Talán elvitte az izenetet a hegedüs sirjához, hogy várja-várja gazdája feltámadását a régi czimbora.

Ködfoltok.

(Képek az életből.)

I.

Ut a pusztuláshoz.

Sötét, hideg, téli éjszaka sietve igyekeztem hazafelé. Közel már az éjfél. Csend mindenütt; néhol fázósan topogva támaszkodik falhoz a rendőr, egy-egy korán elázott mulató motyorékolva botorkázik el. Az utczalámpák fénye belevész a ködbe.

Amott egy kávéház a sarkon. Nagy üvegablakain megszokott sárgás függönyön keresztül kiszűrődik a belső fényesség. Távol az utczavégről olyan ez, mint valami mesebeli óriás csodaszeme. Az ablakok előtt körben világos az utca fényüktől, úgy három-négy lépésig. Aztán beleszürküllik az is a ködbe. A hogy közelebb érek, látom, e világos téren alá-föl jár-kei valaki. Megállok az aszfaltszélén. Ott az ember a köd miatt nem sejthet meg, én azonban jól láthatom őt. Egyik ablaktól a másikhoz megy és vissza. Szapora, türelmetlenkedő lépésekkel. Most lehajol, az ablakszé-

len nézeget. Keresi, hol csuszott kissé félre a függöny, hogy beláthatna. Aha, ott fönt!

Fölkapaszkodik a párkányon. Felül kissé megtüremlett a függöny, keskeny rés maradt, benézhet. Már én is jól látom arcát a világosságnál. Hiszen ez Nagy Juhász István! A mi utcánkbeli. Szép nagy ház, azonfelül földje, jószágja sok — volt! Négy szép gyermeke: három lány, meg a kis fiu, alig öklömmnyi. Felesége is rendes asszony, derék asszony. Nagyon jó sorban is éltek. Azonban valahogy elkapta ez embert a kártyaszennvedély néhány év óta. Napokat töltött kávéházakban. No, ott persze szívesen fogadták. Hiszen tudták róla, hogy veszít, sokat veszít. E veszteségek miatt ugyan meg is vedlett a család. Pusztult a gazdaság is. Sokszor a gabona már lábán másé volt. Orczapidítót eset az gazdaemberre.

És már a házkörül is adogattak egyet mást. Földek elusztak, jószág se maradt. A házat elnyomta az adósság. Rut adósság: kártyaveszteségek. Utóbb a poros zsibvásárra vittek már butort, ruhát, egyebet. Nagy Juhásznének immár nem volt sütőkenője, a miben kenyeret dagasszon. Ugy került házhoz piacról, pénzen vett kenyér. (A mi megint orczapidító a régimódként jó gazdasszonynak.) Később még az is ritkán került. A három nagy növendék lánynak pedig együtt volt valamire való kimenő cipellőjük egy pár...

Ezenközben Nagy Juhász uram, mivelhogy már inkább csak hozomra játszott, kiszorult a tisztesebb bekecses-kaputos polgárok közül. Kártyázni nem igen ültek le vele, a szót is foghegyről adták. Immár csak ugy esteledéskor támitott be a kávéházba, mikor is oldalt, homályos sarokban, kétes külsejű emberek vártak rá. Azok szívesen befogadták. Még volt, mit várni tőle. És így játszott tovább. Veszített tovább.

A nyomorúság pedig otthon egyre nőtt. Asszony-sírástól, gyereksírástól hangos a ház. Már nem sokáig. Holnapután ugyanis a ház is eluszik, dobon. Nem marad abból misem...

Ezeket én, az utcánkból mind igen jól tudom. És most végig felgondolom a sorjukt magamban, a hogy Nagy Juhász uram lihegve kapaszkodik itt a párkányon, miközben különös gondolataim támadnak az ember mivoltáról.

Azonban Nagy Juhász István ott az ablaknál mind nyugtalanabb lesz. Már látom is az okát. Épen itt az ablaknál van bent valami asztal, odatelepedtek néhányan. Látni lehet a vékony függönyön át árnyakat, mint a ködfátyolképek mozgó alakjait.

Kártyáznak. Most fölemeli egyik a karját, lecsap az asztalra. Diadalmas egy kártya lehetett az, hogy ugy lecsapta a többi elé! E közben az én emberem nagyon nyugtalan. Szorongat valamit. Bugyillaris az, vedlett avult jószág. Lám, hát Nagy Juhász uramnak pénze van. Ahán, persze, tudom is már honnan. Maradt a gazdaságból valami kis szekerük. Katonabandák nagy dobját huzatják olyanon kis törpe lóval. Nagy Juhásznéknak jó sorukban a gyereknépé volt az, tanjárájáró alkalmatosságul. A ló persze régen másnak huz. A szekeret azonban épen ma délben vontatta ki az udvarról valami idegen ember. Hát innen most a pénz, mely ilyen nyugtalanságot okoz Nagy Juhász Istvánnak.

De bizonyosan megszállta valami töprenkedés, mert hiszen, imé, nem megy be. Látnivaló a hánykolódása, bemenjek? ne menjek? — No persze, ha felgondolja, hetekig elég ez a pénz otthon, ha szükösen is! Aztan több nincs, talán nem is lesz...

Azonban valami vonja bé. Természetes; itt kezdett el játszani, itt vesztett sokat. És itt igyekezett kétségbeesett reménységgel visszanyerni, a mit elvesztett, ugy visszaszerezni, a hogy elment. Ez, ha nem öntudatosan is, köti ide most is, itt az ablak előtti fénykörben ilyen ösztön tartja fogva. Erősebb ez a hétlakatu láncznál.

Magam is szorongok, látva ennek a szegény nyomorultnak küzködését. Mert nincs, nincs ez utról visszatérés. Kivált most, hogy már csak egy rövid lépés az örvényig! Eh, hátha mégis!... És már oda akarok menni hozzá, én biz' megfogom, beszélek a lelkére, hátha kiszabadíthatnám. Ámde, már késő. Látszik a függönyön ugyanis, hogy feloszlott a bank odabent, uj játék kezdődik. Amire Nagy Juhász István, mint a nyíl pattan, elkapja az ajtókilincset és már benn van. Valami ösztön vont utánna. Már ugy sem segíthetek rajta, de nézzük, mi lesz.

Sűrű füst ülte meg már nyomasztólag a termet. Kiélt alakok üldögéltek itt-ott. Bóbiskolva hajlik czifra trónusbörtöne korlátjára a kasszirlány. Ott az ablaknál érdekes játszójuk után röhécselve nyujtózkodnak a játékosok. Notárius hamisjátékos valamennyi, látszik a képükről. Elkártyáznak Belzebubbal és aligha ki nem fosztanak.

Nagy Juhász Istvánt azonban most sanda nézéssel, gyanuskodva fogadják. Hiszen már letört ember, semmije sincs, hozomja sem igen ér valamit. Ő azonban föl se veszi a hideg fogadtatást. Leül. Kiteszi elébe a kopott bugyilárist, megesördül benne a pénz. Vagy ugy! Az már más! Vigyorognak is imé a partnerek. Kétszer se kell, hogy kérdezze Nagy Juhász István: Beálljak? Hát persze, hogy beálljon! Nagy örömeikre lesz!

És hát játszanak. A gazd'uram hadd osszon előbb! (Persze, hogy ne bizalmatlankodjék.) Kiosztja a kártyát; megreszket a keze, ahogy végigsiklik ujja a tarka lapokon. Aztán görcsös figyelemmel játszik, a bemondásokra összerезzen, ideges rándulással teszi le kártyáját. Veszít. És ismét veszít.

Oldalt lézengenek a pinczerek, meglökik egymást, összenevetnek. Nagy Juhász István mindezt nem látja, nem hallja. Azt sem veszi észre, hogy tapossák társai olykor egymás lábát, titkos jeladásul. Fázósan, elgémberedve teszi be utolsó pénzét. Fordul a kártya, az is elveszett. Azonban az utolsó kártyánál az egyik játékos tévedésből a hármas jelést az ő lábán nyomkodta. Nagy Juhász uram előt elborul, meg összeszikrázik minden. Abból a három lábnyomásból mindent megértett. Arcza eltorzul és nagyot ordítva üt a rozoga márványasztalra.

— Hamisul játszottak! Gazul kifosztottak!...

No, felzudul erre a három ember. Ugyan az első dolog a pénzt zsebredugdosni. De azután csakugy özönlik a szidás a »goromba pimasz parasztra,« a kit tüstént dobjanak ki innét, mivelhogy tisztességes emberekkel ilyen galádul mer bánni...

Nagy Juhász István beleszédül a nagy riadalomba. Körülfogják a pinczerek. Csapkod, vergődik, de még ütni se tud, egy perc és már künn van az utcán...

Támolyogva állong az ajtó előtt, vissza-visszafordul, bizony bemegy, bosszút áll! De csak elfordul, meg-megtántorog, mint a kit elkapott az örvény sodró árja. És megindul, nekivág a sötét ködös téli éjszákának...

Ij. Rác Lajos.

Gondolatok.

A fa ha veszteg áll, az ember úgy gyarapszik, ha dolgozik.

Minél több az Isten és emberszeretet, annál kevesebb az önszeretet; minél gyorsabban mozog a bolygó a nap körül, annál lassabban forog önmagában.

A reményt vágyaink utiköltségeül adják, de a sors hamis pénznek nézi és el nem fogadja. Így kénytelenek vagyunk azt a sirig hordozni.

Két neme van a szépségnek, a kellem és a méltóság; az első a nő e kegye, a másik a férfié.

A szívnek ünnepek kellene, hol érzelmeinek egész pompáját kitarthatja. Legyen viszontlátás vagy félelem, vagy öröm a kiállott veszélyek után, mindegy: a szívnek remegni, dobogni kell, hogy éljen; a nyugalom: halál.

Mint valamely nap, úgy jár a szív a gondolatokon keresztül s utjában a csillagokat egymásután elhomályosítja.

A világ meg nem szűnik bozantani azokat, kik szokásai előtt meg nem hódolnak.

Az anyai szív a legszebb és legbiztosabb menhelye a fiúnak akkor is, midőn a haja őszbe borul és bármelyikünk számára a világ kerekégén csak egyetlenegy ily szív van.

A drága-gyöngy mindig fénytelen csigahéjba van elrejtve, úgy a szívbéli nemesség is sokszor a nem csudaszépépek tulajdona.

Hány érző szív hamvad el, kit nem ért a világ, kinek élet-hajója horgonytalan és szíve remény nélküli volt!

Ha annál, kit szeretsz, vetélytársad van, kerül a szerelmet, habár elenyészelsz is az epedés miatt.

Szent hűséget fogadnak az ajkak, de vajmi sokszor nem másért, csak hogy a szívet elkábítsák, s ha ezt bírják, megcsalják.

Hány leány sóhajthat így az éghez: Szerettem, mert oktalan leányka valék, ne büntess kétségbeeséssel, hisz tapasztalatlan és könnyen hívő valék!

Tavaszi fagy.

Irta: **Morvay Zoltán.**

(Folytatás.)

A társaság nagyon szívélyesen fogadta az író, kezét szorongattak vele s az öreg Hurr tábornagy, akin a civilizált világos nyári ruha alatt is meglehetősen ismerni a volt deli katonát, — lefűlte és alig engedett mást szóhoz jutni. Mert még voltak egy néhányan idegen vendégek is s azoknak már bemutatgatta Csernőit Atilla ur, de azoknak már elfelejtetem a nevét.

Kitűnően telt az idő és este a holdvilágnál való sétát indítványozott, a mi el is lett fogadva.

Felkerekedett a társaság.

Elől Klárka Atillával, utánuk Csernői Blankával és hátul az öregek kullogtak, pletykázva és néha vitakozva.

Csernői nem sok bort ivott délután, de talán erős volt, mert a mint ott sétált Blanka mellett a holdfényes utakon, úgy vette észre, hogy imbolyog. S azt is tapasztalta, hogy ez a Csernői, a ki itt jár, egészen más ember, mint az a szerkesztőségi moly, a ki ott-lion, abban a kertrenyiló ablakos kis szobába körmöli a betűket egymás mellé. Az itteni egy tüzesű, élces vidám fiatal ember, az otthoni egy mogorva medve, a kinek az édes is örökké keserű.

A kis grófnő meg valósággal udvarolt neki.

— Hát maga az a Csernői, — mondta halkán és mélázva sokáig nézte a férfi szép szabályos barna arcát. — Tudja egészen másnak képzeltem!...

— Milyennek? — kérte a hírlapíró és megfogta a hölgy kezét.

Blanka kaczagott.

— Én őszinte vagyok! Rutnak képzeltem! Puposnak, ragyavertnek, nagy vaknak!...

— Ah, ez nem rossz! És ugyan miért? Miért gondolta ezt a grófnő?...

A lányka komoly lett.

— Tudja... Hogy olyan szerencsétlen volt... Az a retentő eset!...

Csernői elkomolyodott és eleresztette a hölgy kezét.

— Hogy megcsaltak, úgy-e? — mondá tompán. Az Isten vert meg, Blanka!...

A grófnő sokáig nem szólt. Nézte a szerte röpkedő szerelmes, ragyogó Szent-János bogarakat. Csak mentek egymás mellett csöndben. Elől Atilla és Klári kaczagott és lármázott, hátul az öregek vitakoztak.

— Nem értem azt a nőt Csernői, — törte meg a csöndet a grófnő. Most ismerve önt személyesen igazán nem értem!...

Csernői lecsüggesztette fejét.

— Én azt hittem, ismerem azt az asszonyt, — mondta folytott hangon. — Megcsalt a szívem dobbanása... És megcsalt ő is!...

— Hogyan tehette — sóhajtott a lányka — Fájdalmat okozni egy olyan férfinak, a ki imád bennünket!... Fájdalmat okozni egy olyan embernek, a kinek olyan szép a lelke... Ne vegye ezt semminek, Csernői, a mit mondok... De ha a lelkét nem is bírta volna megismerni az a nő, nem nézte meg önt, mint férfit?... Mondom nem értem!...

Csernői megállt, kalapját, mivel nagy volt a hőség a kezébe vitte s a hold beszórta ezüst fényével szép, bronzszínű, férfias arcát. Sóhajtott.

— Én ahogy szerettem úgy megvetem most!... kitéptem a szívemből és nem haragszom rá!... Rám nézve nincs!... Elmúlt!... Szétfoszlott!...

A grófnő arcán valami végtelen meleg sugár futott végig.

— Ah, tehát meggyógyult a lelke, nem szenved többé, az emlék se bántja?...

— Kitéröltem az emlékeimből mindent, a mi róla beszél és e szomorú drámáról. A gondviseles jó volt hozzám, hogy erre megsegített. S ha még nem vagyok is teljesen meggyógyulva, bizonyára meg fogok gyógyulni!...

Blankának lángba borult az arca.

— Csernői, én segíteni akarok a gyógyításban!... Elfogad-e engem? — És mind a két kezét nyujtotta.

A hírlapíró összefogta a két kis finom puha kezét, aztán hosszasan csókolta meg mind a kettőt.

— Lássá, — mondá kissé meghatva — ebben a perczen érzem, hogy meggyógyultam!...

A hátvédben visszavonulást vezényeltek a jól előljáró fiataloknak és a társaság visszament a nyaralóba.

Csernői akkor este megírta a kiadójának, hogy több melankolikus tárczát aligha fog küldeni, mert nincs hozzá ándung... Inkább vigabbakat.

Blanka grófnő pedig igen édesen aludt és gyönyörűen szépeket álmódott akkor éjjel.

Mindennap találkoztak ezután és aztán minden nap szerelmesebbek lettek egymásba.

Az öreg grófnő egyszer azt kérdezte Blankától:

— Mit akarhat ez a Csernői tőled lányom?...
A kis grófnő mindig őszinte volt.

— Azt hiszem édes mamám, hogy szeret egy kissé engem!...

— És te?...

— Én? Én azt hiszem édes anyukám, hogy nagyon is szeretem azt a fekete embert!...

Az öreg grófnő csak mosolygott. Gondolta, hogy a fürdőzésnek 15 nap múlva vége lesz és ez a két gyerek elválva, szépen elfelejtik egymást. Minek rontaná a kedvüket ellenvetésekkel.

De bizony, azok nem igen akarták elfelejteni egymást!... Sőt ellenkezőleg!...

Egy napon Csernői egy levelet kapott. A hoteleszolga hozta és azt mondta, hogy egy igen szép hölgy küldte, a ki az éjjel érkezett.

A hírlapíró nyugodtan olvasta át. Tudta, megismerte még a boríték írásáról, hogy a volt felesége küldte. Egy hónapja, hogy törvényesen elválasztották őket.

Ez a levél bámulatos vegyüléke volt a bűnbánatnak és a szerelmi őrjöngésnek. Azt írta a hölgy, hogy most látja mit vesztett Csernőiben, mikor már lehetetlen többé nekik egymáshoz közeledniök. Meg akar halni s szeretné Csernőinek a saját szájából hallani a megbocsátást.

Csernői mosolyogva ült le és a levelet elégette az íróasztala gyertyájánál. Aztán egy másikat írt. Igen rövid volt. Csak ennyi:

Asszonyom!

Nekem nincs mit megbocsátani önnek. Mert nem is ismerem önt. Volt egy hűtlen feleségem, a ki megcsalt. Az a hölgy nekem meghalt!... És én is meghaltam!... Én, az az ember, a kit megöltek!... A holtakat nem lehet felköltölni. És a szétfoslott álmok nem jönnek vissza többé!...

Vagyok alázatos tisztelője stb. stb....

Elküldte a levelet és teljes nyugalommal aludt el. Egy csöppet sem nyugtalanította a volt felesége ittléte.

Másnap, mikor a grófnőékhoz ment, egy villa mellől egy igen szép hölgy kiáltott utána.

— Csernői!...

A hírlapíró megállt és észrevevén a hölgyet, igen nyájas arcot vágott. Az elvált felesége volt.

— Csókolom a kezét nagyságos asszonyom, — mondá végtelen udvariassággal, de ugyanolyan hidegséggel emelve meg rizszalma kalapját. És aztán nyugodtan ment tovább.

Mikor tíz lépésnyire ment, szivart kotorászott elő és rágyujtott.

— Most már tudom, hogy igazán meggyógyultam, — mormogá és jókedvvel ment fel Blankáékhoz.

Akkor délután történt. A Galgóczy és Hurr család valami csolnakkirándulást rendezett a Balatonon.

A szerencsétlen asszony a villája ablakából nézte, hogy az a férfi, a ki őt annyira imádta, most milyen készséggel, az ő utólérhetetlen, világfiás udvariasságával segít annak a fiatal szőke hölgynek a csónakba szállásnál. És ezalatt hosszan, boldogan mosolyognak egymásra. Tehátlan csakugyan mindennek vége!...

Megvárta míg a csolnak vidám terhével elment Badaacsony felé, akkor evezéshez öltözött és lement a tóhoz.

Beleült egy kis ladikba s gyakorlott kézzel hajtott a kis lélekvesztőt a tó közepe felé.

Sokáig nézett az eltűnő csolnak után, aztán behuzta az evezőket és a csolnak oldalára hajolva, hosszasan nézett a vízbe. A csöndes tó feneketlennek, kikémlhetetlen mélységűnek látszott, mint maga a jövő!...

Az asszony végignézett gömbölyű, erős karjain, telt arcán, a mit a víz visszatükrözött.

— Inkább a halak egyék meg mégis, — sóhajtá — semmint ez a retentő tépelődés!...

Aládugt a egyik evezőt a csolnak alá, a mire az féloldalt billent!...

Egy halk sikolyt nem folythatott el, bármilyen elszántsággal is követte el az öngyilkosságot. Nő volt.

Csak épen egynehány gyűrűt vetett a csöndes víz, aztán hajjai eismultak. Siófokon akkor ment le a nap és aranyos sugaraival szórta tele a vizet, a magános csolnakot.

Valami misztikus világítást adott a kis bárkának. Olyan volt az alkonyfénybe ragyogva, mint a mesebeli tavon uszó tündérkirályné aranyos hajója. Csak éppen a tündérkirályné hiányzott belőle!...

A tündérkirályné pedig akkorára már végzett az étellel s aludt is a tó fenekén, azon a lágú fűvényágyon, amiken nem szoktak a rajta alvók rosszakat álmolni többé!...

Apránként besötétedett s a magános csolnak még mindig ott libegett a csöndes tavon.

Badaacsony felől egy lámpionos csolnak közeledett jó két óra múlva. A társaság hatalmas dalolással lármázta fel a csöndes vizet. Dankónak valami melankolikus szép nótáját fujták, a mihez Pósa írt szöveget. A visszhang Tihany felől vissza is kiáltozta az utolsó sorait: »Egy sem tudja, csak azt mondja lent a Balatoonban!...»

Blanka észrevette a magános csolnakot.

— Ni, egy csolnak elszőkött a révből!...

— Azám, — mondta vidáman Csernői. — Vagy ő tőle szökött meg valaki!... Ne fogjuk el?!...

A ladik felé eveztek és a hírlapírónak sikerült megfogni a lecsüngő orrlánczot. Odaakasztották a maguk csolnakjához.

Blanka megszorította titokban a melléte ülő Csernői kezét. Badaacsonyba megkérte a hírlapíró a kis grófnő kezét a mamájától és a Hurr generális segítségével meg is kapta. Mint mennyasszony és vőlegény ültek egymás mellett.

Blanka boldog szórakozottsággal, oda sem figyelve kérdezte:

— Vajjon hol lehet a csolnak gazdája?...

A kis Hurr Atilla elkeseredve, merengő hangon harsogta a megismételt dal végét:

— Lent a Balatoonban!...

(Vége köv.)

A „Jeges Medve“.

— Elbeszélés. —

Irta: Könyves Tóth Kálmán.

(Folytatás.)

III.

A mint gyorsan átfutotta, arcza több színt játszott. Elsápadt, neki pirult, aztán majd csakhogy neki kékült. Oda kellett támaszkodnia az asztalhoz, hogy a székről le ne szédüljön. Egyideig úgy tetszett, mintha minden vére megfagyott volna, aztán mintha tüzfolyamná változva keringene ereiben. Gondolatai is zavarosak voltak. Nagysokára mégis visszatért önuralma. Tapogatta kezét, lábát, ha vajjon nem történt-e valami baja?

— Hát erre neveltem én az én egyetlen fiamat, hogy váltóadóságokat csináljon. Milyen jól indult, míg a végzet ahoz az elpusztult özvegyasszonyhoz vitte. Beteg volt, azt írja, arra kellett neki az a töméntelen sok pénz! Hát nem lett volna elég tizedrésze. Hiában! a ki korpa közé elegyedik... rettenetes! kipuuszit, tönkretesz, nem áll itt meg, bizonyos, hogy mélyebben belemerül a fertőbe s engem is, aztán meg azt a kis leányt is maga után rántja.

Felesége temetése óta nem jött szemébe könny s ime most keservesen sirni kezdett. Ne higyük, hogy a fiát siratta volna! Dehogy, a szerencsétlen az elveszett pénzt siratta. Sejtette, hogy abból a nagy kölcsönből az özvegynek is juttatott valamit, de csaknem biztosra vette, hogy fia a nagy városban rossz társaságba elegyedett és így vesztegette az ő nehezen gyűjtött vagyonát.

Azt megírta neki Ernő, hogy üdülés végett Tátrafüreden tölt egynehány hetet. Oda akart tehát írni egy keserves levelet, melyben fiát kitagadással fenyegeti, mikor egy hirtelen közbejött esemény miatt a levélírás tervével föl hagyott s nagyobbra határozta el magát.

Még jóformán ki sem heverte a nagy lelkirázódást, mikor egy másik levél újból s talán még erősebben megrázta. Egy régi barátja írta:

„Régi pajtásom! Bizony elfeledkeztünk volna egymásról, ha a véletlen meg nem ösmertet a te kedves fiaddal. Együtt nyaralunk itt. Olyan bizalmas volt irántam s kitérte előttem szívét. Láttam, hogy pénze fogytán van s magam ajánlottam föl neki 200 frtot kölcsön. Nem azért írom ezt, hogy a kölcsön megtérítését mindjárt követeljem, inkább csak vigasztalni óhajtalak, hogy fiad itt a társaság kegyencze, valódi finom uri ember. Aztán meg jól esik, hogy veled, kit oly régen nem láttam, szót válthatok. Hejh! de jó időket töltöttünk el együtt. Emlékszel-e még Edry Palira. A Pali már régen Pál bácsivá lett s maholnap uram bátyámnak is öreg lesz. Ha esetleg a 200 frtot küldenéd, tudatom veled, hogy jövő hónapban még itt leszek. Alsó Tátrafüred. A posta kelte.“

De már erre kijött a türelméből a meghurcolt apa.

— Kölcsön kölcsönre! — kiáltá kezeit tördelve, csakugyan jól számítottam. A ki egyszer veszni indul, meg nem áll, míg el nem merül. Nem szabad engednem, hogy engem s leányomat koldussá tegyen. Ha nem folytathatja tanulmányait, üljön itt mellettem az üzletben, de pórázon kell tartanom, miért is tanácsoltam neki, hogy az özvegyet keresse meg. Itt van

ni a köszönet! Ha áldozatba kerül is, rászánom magamat, fölmegyek Tátrafüredre s hazahozom. Lábba dozzék itthon, nem bánom akármelyik tanyámon, de nagyobb társaságtól el kell őt szigetelnem. A veszélyes betegségnek úgy vehetjük elejét, ha korán fölismerjük a bajt.

Mari és Palma előtt is feltűnt: z öreg ur izgatottsága. Nem lehetett azt eltitkolni. Nem ízlett neki semmi. A hozzá intézett kérdésekre kitérőleg, vagy csak immel-ámmal válaszolt. Pálmácskával nem alkudozott egy pár csókra, mint máskor szokta. Volt aztán álmélkodás, mikor kijelentette, hogy elmegy Tátrafüredre, meglátogatni az ő beteg fiát.

— Hát e miatt aggódott ön? — kérdezte Mária, igazán jól teszi, ha megnézi! Ki tudja nem betegebb-e, mint írja.

Pálmácska pedig a papa nyakába csimpalykózott, össze-vissza csókolgatta s így szólt:

— Mi is elmegyünk, én is szeretném látni Ernőt, Mari néni hadd ösmerje meg. Meglássa, milyen jó, milyen kedves bátyám van nekem.

Hiában szabadkozott a Jeges Medve, leánya kívánságának nem állhatott ellent. A takarékpénztárból, hol pénze szépen gyümölcsözött, nagyobb összeget vett magához. Az üzletet két segédjére bizta s pár nap múlva már ott voltak mindannyian, ott a szép Tátrafüreden.

Csakhamar megtudták a fürdőigazgatóságtól Ernő lakását, oda tartottak. Ernő a verandán olvasgatott, midőn feltekintve, meglátta apját, nővérét s a nevelőnőt.

Lába már nem fájt. Jó kedvvel sietett feléjük, mintha misem történt volna, át akarta ölelni apját, de ez félretaszította fiát. A régen visszafojtott düh fia láttára kitört lelkéből.

— Hát így vagyunk, ifju uram, nincs semmi bajunk s itt verjük el a pénzt. Nem akarok e nyílt helyen botrányt csinálni, gyerünk be, hogy egymással leszámoljunk, hol a szobája.

— Csak lassan beszéljen, apám — csitította őt az ifju szeliden, — a másik szobában fekszik a testvére özvegye, a rázkódás megártana neki s ha visszaesnék, nem tudom, miképen viselhetné el a lelkén a felelősséget.

— Micsoda, hát itt az a némbér! — kiáltott önfeledten a Jeges Medve — az rántott téged a bajba, de majd megtanítom én... .

— Egy szót sem, apám, kiáltott most ingerülten Ernő, — egy szót sem többet, mert különben kénytelen volnék apámnak oly igazságokat vágni a szemem közé... .

— Nekem, apádnak! nekem a szemem közé!

— Kedves jó apám, bocsánat! bocsásson meg, hogy egy perczre is megfeledkeztem magamról, — szólt Ernő s megragadva az apja kezét, csókokkal halmozta el, — tegyen velem bármit, eltűröm szívesen, csak azt a beteg nőt kiméljük. A legkisebb rázkódtatás is végzetessé válhatnék s végtelenül fájna, ha e miatt apának kellene a felelősséget hordozni. Aztán meg itt van leánya Mari — folytatá meghajolva az ámuló leányka előtt, — édes anyja az a beteg nő, ott fenn a szobában. Vigyázzunk, csöndesen legyünk, nehogy véletlenül felkölsük álmából. Előre el kell készítnem őt a találkozásra.

Be sem várta apjának válaszát, sietett föl a szobába.

Kiss István pedig csaknem kővé meredve állott ott. Hol Marit, hol Pálmáját nézegette.

— Csakugyan, — motyogta aztán alig hallhatóan, — most veszem észre, hogy az a nevelőnő feltűnően hasonlít Pálmához, szakasztott mása, mintha testvérek lennének. Azért szerettem meg egymást s talán én is azért szerettem úgy ez idegen leánykát, — aztán intett Marinak, hogy jöjjön közelebb hozzá. — Tudta azt maga, hogy Pálmám unokatestvére? Ha tudta, hát miért nem szólott nekem?

(Vége köv)

SZINHÁZ, MŰVÉSZET, IRODALOM.

Színház. A heti műsor eléggé kielégítően volt összeállítva. Hozzájárult még a hét sikeréhez *Komjáthy* azon dicséretet érdemlő lépése is, hogy a minden ízében igazi művésznőt, *L. Komáromy* Mariskát sikerült megnyernie a debreczeni színháznak. A behizelgő, kedvesen csengő hangú művésznő második vendégfellépéit a kellemes zenéjű *Orpheus a pokolban* cz. látványos vig operette került színre, *L. Komáromy* Mariska itt is arról győzött meg bennünket, hogy színházunk egy nagytehetségű és sokoldalú művésznővel gyarapodott akkor, mikor színtársulatunk díszének belépett. Méltó tapsviharban is részesült, mi *L. Komáromy* Mariskát is csak arról győzhette meg, hogy városunk közönsége igenis tudja méltányolni az igazi művészetet, s rokonszenvét nem pazarolja méltatlanul. A többi szereplők is gondos figyelemmel igyekeztek hozzájárulni a hét sikeréhez, s hogy itt-ott némi hibát kellett találnunk, az részben a szereposztó elhamarkodásából ered. Például a kedden színrekerült *„Madarász”*-ban inkább *Perényitől* óhajtottuk volna látni és hallani *Postás Milkát*, mely szerepben *Sárosi* Paula igenis gyöngye hangunk bizonyult, bár ő mindent elkövetett, hogy a *nem az ő zsáneréhez vágó* szerep kívánalmainak megfeleljen. Ez alkalommal *Környei* szintén a régi jó volt, s csengő baritonjával zajos elismerést vívott magának. A pénteken színrekerült *Éjfél után* cz. vigjátékról a jövő számunkban szólnunk. A hét szereplői közül első sorban *Komjáthyét* s *T. Halmi* Margitot kell felemlíteniünk, kik *Csiki Öröktörvény*-ében megható drámai erővel játszottak. Jók voltak aztán a heti szereplők közül: *Szükszay*, ifj. *Szathmáry*, *Bartha*, *Perényi*, *Bödi*, *F. Kállay* Lujza, *Breznay*, *Nagy Gyula*, *Odry*, *Pataky* és *Pávay* Ilonka is igyekezett színtársulatunk dicséretére válni, bár itt-ott még a kezdetlegességgel láttuk küzdeni.

— **Ocskay brigadéros.** A *Magyarország* erősen megkritizálta *Herczegh Ferencz Ocskay brigadéros* cz. darabját. A *Magyarország* cikkírója szemére veti *A dolovai nábob* szerzőjének, hogy a színpadi hatás kedvéért *Rákóczit* úgy tünteti fel, mintha az egy léha, tehetetlen fejedelem lett volna, míg *Ocskay*-t nemzeti hőssé emeli. Az éles hangú cikkelyt a képviselőház folyosóján is kommentálták és egy egész irodalmi vita indult meg e tárgyban. Igen érdekesnek találjuk e vitában megnyilatkozó két ismerősünknek *Thaly Kálmán* városunk országos képviselőjének, a *Rákóczi* korszak legalaposabb ismerőjének és t. munkatársunknak *Illyés Bálint* országos képviselőnek véleményét közölni. *Thaly Kálmán* így nyilatkozik:

Tökéletesen osztom a *Magyarország* tegnapi cikkének tartalmát és irányát. Legfeljebb annyi a kifogásom, hogy a cikkíró csak *Bercsényit* és *Károlyit* említi fel *Rákóczi* környezetéből. Hiszen *Bottyán*, *Forgách* és *Vay Ádám* is hasonló kimagasló alakjai *Rákóczi* udvarának és ezeket léháknak odaállítani nem lehet. Én a *Rákóczi* kor jellemzését illetően *Herczeg Ferencz* darabjával hírlapi polémiába nem bocsátkozom. Az én történelmi kutatásaim és ezek alapján megírt műveim eléggé világosan, félremagyarázhatatlanul festik ezt a dicső korszakot. Ha van némi érdemem, úgy ez az, hogy minden salakot, melyet *Rákóczira* dobni próbáltak, eltávolítottam.

A darabot, nincs az a kincs, a miért megnézném. Olyan darabot, melyben *Rákóczit* bántják, én ugyan meg nem nézek. Hallom *Rátkay Lászlótól*, hogy van benne egy kínos jelenet. Ezt én *Herczeg Ferencznek* meg nem bocsátom. Hallom, hogy *Herczeg* azon van, hogy kijavítsa a darabot.

Illyés Bálint így szól:

Az áruló *Ocskay*nak olyan kiváló nemzeti hőssé emelését s *Rákóczi* udvarának oly léha színben való feltüntetését hazafias érzelmeimmel s általában a *Rákóczi* iránt való kegyelettel nem találom összeegyeztethetőnek. Szerző igyekszik ugyan ez érzelmi összeütközést enyhíteni több mellékes körülménnyel s vonatkozással, s a vérpadra hurczolt *Tarics* hazafias beszédével és az árulónak lelkiismereti mardosásaival s igazságos és méltó büntetésével.

De nemzeti szeretteinket bármely drámai törvény, bármely lélektani indoklás kedvéért az őket megillető piederstálról leszállítani nem szabad.

HETI HIREK.

— **Olvasóinkhoz.** T. olvasóink elnézését kérjük, hogy lapunk egy nappal később jelent meg a szokottnál.

— **Kinevezés.** A debreczeni kir. ítélőtábla elnöke ifj. *Endre László* kolozsvári lakos, végzett joghallgatót a debreczeni kir. törvényszékhez díjtalan joggyakornokká nevezte ki.

— **Hymen.** *Dr. Vattay Gábor* jogtudor eljegyezte *Szücs Viola* urhölgyet, *Szücs Mihály*, a debreczeni gazdasági tanintézet nyug. igazgatójának művelt lelkű leányát. Kísérje áldás és boldogság e frigyét.

— **Az orvosok és közönség.** A debreczeni orvos fiókszövetség 1900. évi június, szeptember és október hónapokban tartott közgyűlésén több oly határozatot hozott, melyek a nagy közönséget közvetlenül érdeklik. Azóta életbelépett az orvosi díjakat szabályozó miniszteri rendelet. A határozatok és rendelet az orvosok és közönség egymáshoz való viszonyát sok tekintetben módosítják. Mindkettő folyó évi január 1-én lépett életbe s a debreczeni orvosi kar szükségesnek látván ezekkel a közönséget megismertetni, a helyi lapokhoz mellékelte ügyrendjét és rendtartását. Orvosi karunk a legmesszebbmenő engedményeket vette fel szabályzatába és a nagy közönség látja ezen szabályzatból, hogy orvosaink a lehető legméltányosabban jártak el a beteg emberiség érdekében. Teljesen egy véleményen vagyunk a debreczeni orvos fiókszövetség határozatainak utolsó pontjában foglaltakkal, hogy ezen szabályzat tisztázza az orvosok és nagyközönség egymás iránt való kötelességét, minek hazánk és közelebről városunk elárult egészségügye fogja első sorban legtöbb hasznát venni.

A legjobb zongora és pianínó
gyártmányu jutányos áron kapható,
javításokat és hangolásokat
mérésékelt díj mellett eszközöl

Szendrő Sándor DEBRECZEN,
Sz.-Anna-uteza 3.

— **Esküvő.** *Pusch Konrád* főmérnök e hó 16-ikán esküdött örök hűséget *Szikszay Lajos* építész, th. bizottsági tag és neje *Baresay Amália* urasszony művelt leányának, *Iréne* kisasszonynak. Kísérje életutjakat boldogság és megelégedés.

Heidenreich Debreczenben. Az elmúlt héten *Heidenreich János* igazgató Debreczenbe érkezett, hogy a színházban f. hó 16—22 közt bemutassa *repülő balletjét*. Ezen 40—50 főből álló társaság Magyarországnak már több városában bemutatkozott és mindenütt nagy tetszéssel fogadta a közönség.

— **Orosz-francia barátkozás.** Az orosz czár a francia minisztereknek magas rendjeleket adományozott, a mi csak természetes folytatása azon rokonérzésnek, mely újabb időben a minden ízében és gondolkodásában különböző két nemzetet uralja. Mit hoz a jövő, ki tudja?

— **Legyezőkiállítás.** Páduában az ottani arisztokrácia szegény és beteg gyermekek felségélyezésére és gyógyítására legyezőkiállítást rendez. A kiállításra *Lónyay Stefánia* grófnő is küldött egy legyezőt, melyre szép képet testett.

— **Halálozás.** *Dr. Fekete Zoltán* orvostudor 39 éves korában Kisujzálláson elhunyt. A szép tehetségű és a társadalmi életben közkedvelt fiatal ember halála a Kunság legkiválóbb családait döntötte gyászba...

— **Újabb adakozások a népkönyvháza.** *Tóth András*, *Tóth János*, *Gergely István*, *Gergely Béla* 20 korona, ifj. *Kaszanyitzky Andorné* 6 korona, öz. *Jármy Elekné*, *Berger Mórítzné* 4-4 koronát, *N. N.* 3 koronát, *Móricz Ferencz* disznóhús és kolbász, *Gömöri Lipótné* 1 tál káposzta. Debreczen 1901. február 14. *Szücs Kálmán*, nőegyl. pénztáros.

— **A kereskedők bálja.** A kereskedők bálja minden évben fényesen szokott sikerülni. Az idén is ott láttuk kereskedővilágunk színét-javát s a rendezőbizottság fáradozását nagy siker koronázta. Az estélyen jelenvolt hölgyek névsorát a következőkben közöljük:

Urasszonyok: *Szabó Kálmánné*, *Zádor Lajosné*, *Tóth Ferenczné*, *Magyar Sándorné* (Veszprém), *Polgár Imréné*, *Oláh Ferenczné*, *Móricz Ferenczné*, *Ippen Józsefné*, *Bonis Józsefné*, *Jánosi Józsefné*, *Kardos Lászlóné*, *Kaszanyitzky Endréné*, *dr. Benedek Jánosné*, *Törő Imréné*, *Lőrincsák Lászlóné*, *Bosznai Károlyné*, *Kontsek Gézáné*, *Csáthy Károlyné*, *Csillag Miksáné*, *Vámos Károlyné*, *Kiss Albertné*, *Varga Károlyné*, *Szathmáry Péterné*, *Kaszanyitzky Andorné*, *Kémeri Lajosné*, *Püspöky Lajosné*, *Lusztig Dezsóné*, *Lám Sándorné*, *Brill Illésné*, *Lusztig Károlyné*, *Baranyi Györgyné*, *Fritsch Károlyné*, *Goldstein Márkusné*, öz. *Tóth Gyuláné*, *Györfi Aladárné*, *Kálnai Józsefné*, *Tolnai Istvánné*

Leányok: *Bosznay Gabi*, *Bosznay Ilus*, *Sass Mariska* (M.-Pályi), *Tóth Zsuzsika*, *Kállai Rózsika*, *Rozári Szilárdka*, *Szabó Margit*, *Móricz Erzsike*, *Bonis Anna*, *Jánosi Gizike*, *Lőrincsák Erzsike*, *Sik Hermína*, *Törő Karolin*, *Kálmán Erzsike*, *Csáthy Irma*, *Kiss Ilonka*, *Varga Stefanie*, *Nagy Bertuska*, *Szathmáry Ilonka*, *Kémeri Emma*, *Püspöky Emma*, *Püspöky Mariett*, *Petrovits Rózsika*, *Baranyai Mariska*, *Maternyi Gizella*, *Győri Iduska*, *Czeglédi Terike*, *Goldstein Jolánka*, *Alber nővérek*, *Kálnai Juliska*, *Tolnai Etelka*.

— **A kik három században éltek.** Angliában két olyan nő él, a kiknek bölcsője még a XVIII-ik században ringott. *Lady Carew* 1798-ban született, *Miss Nevo* pedig 1792-ben. Az utóbbi százados hölgy öt nyelven beszél és Homéroszt eredetiben olvassa.

— **Egy fővárosi tanácsos halála.** *Szabó Károly* Budapest fő- és székváros tanácsosa, a vasuti és közlekedési ügyosztály vezetője folyó hó 12-én influenzából származott szívszélhűdés következtében hirtelen meghalt. A fővárosi tanács egyik legkiválóbb tagját gyászolja az elhunytban, ki csak nem régen nyerte el diszes állását a törvényhatóság bizalmából.

Szerkesztői posta.

Aggódó A kérdéses ügyben tanácsot nem adhatunk, mert a baj sokkal súlyosabbnak látszik, hogysen véleménynt mondhatnánk. Méltóztassék orvoshoz fordulni. A mi városunk annyira gazdag jeles orvosokban, hogy nem kell Budapestre mennie.

J. M. urnak. A szives sorokért köszönet. A küldött dolgozat mai számunkban jön.

M. Gy. urnak. Legyen szerencsém bármely nap 9—12 között.

Ngs. I. B. országgyűlési képviselő urnak Budapest. E. S.-nak irtam magánlevelet, szives közbenjárásodért fogadd forró köszönetemet.

Téli mesék. A hópehely. — Gida Gergely szerelme. — Bánatos a szívem. — Rohamlépésben — Egy se közölhető.

Aeol hárfá. Jövő alkalommal hozzuk, most későn érkezvén, kimaradt.

Kivánsai. A kérdezett négy év óta Budapesten lakik, de lakását nem tudjuk.

TARTALOM: Házi rendtartás. — Rajzok a szabadságharc idejéből: Balogh Imre. — A számkivetett király. — Hanguvatok: Szilágyi Imre. — A váratlan megoldás: Fluck Jolán. — A hegedű: Ibrányi Miklós. — Ködfoltok: ifj. Rác Lajos. — Gondolatok — Tavasz fagy: Morvay Zoltán. — A Jeges Medve: Könyves Tóth Kálmán. — Színház, művészet, irodalom. — Heti hírek. — Szerkesztői posta.

NYOMTATTA A CSOKONAI-NYOMDA DEBRECZENBEN.

MAGYARORSZÁG ELŐ LEGNAGYOBB ÉS LEGTÖBB HIRNEVELŐRŐKÉTE

BRAUSWETTER JÁNOS

1847

SZEGEDEN

CS ES KIR KIZÁRÓLAGOSAN SZAB KRONOMETER ES MUORAS FOLTALASJA A REMONTOIR INGAORAKNAK STB STB.

JAVITÁSOK 5-ÉVI JÓTÁLLÁS MELLETT

ORAK EKSZEREK 10-ÉV JÓTÁLLASSAL KÉSZPÉNZÉRT VALAMINT RÉSZLETFIZETÉSRE

KÉPES ARJEGYZEK INGYEN